

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תהפוכות הדיסציפלינה: מגמות משתנות בראי ההיסטוריוגרפיה -
5848

תאריך עדכון אחרון 12-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' גל ונטורה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gal.ventura@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי רביעי, 11-12, בתיאום מראש, חדר 247 בבנין מנדל

תאור כללי של הקורס:

קורס זה, המתמקד בהיסטוריה של ההיסטוריה של תולדות האמנות, יעסוק בשאלות המפתח למתודה של חקר האמנות החזותית מהמאה ה-19 ועד ימינו. בתוך כך, יבחנו עמדותיהם של חוקרים בולטים שפעלו במאתיים השנים האחרונות, אשר נעו מהדגשת האוטונומיה של האמנות החזותית דרך חקר הסגנון והצורה (כדוגמת ריגל וולפלין), להדגשת תכניה וקשריה הענפים עם התרבות בה הם נוצרו (ורבורג, פנופסקי ואחרים). בתוך כך ינתחו מתודולוגיות מחקר שהתפתחו במאה העשרים, המשלבות תיאוריות מתחומי דעת שונים המשמשים כלים לחקר החזותי, שמקורן בסוציולוגיה, לימודי תרבות, פסיכואנליזה, סמיוטיקה, פילוסופיה, לימודי מגדר ועוד.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא לספק לסטודנטים הצגה מתודולוגית של ההיסטוריוגרפיה של האמנות, במטרה לפתח דרכי כתיבה, קריאה ומחקר של החזותי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בתום הקורס, סטודנטים ירכשו ידע והבנה של הגישות המרכזיות בתולדות האמנות, ילמדו להציג את ממצאיהם מול הכיתה, יפתחו הבנה של חקר ההיסטוריה, לצד חשיבות השילוב בין מתודולוגיה ותיאוריה.

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, רפרטים בכתה ודיון קבוצתי פעיל.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1. הקדמה: מדע ההיסטוריה?
- שיעור 2. ההיסטוריה של ההיסטוריה של האמנות: מה- Connoisseur להיסטוריון של אמנות
- שיעור 3. מתולדות האמנים לתולדות האמנות: מואסארי לוינקלמן
- שיעור 4. האוטונומיה של האמנות - פורמליזם וצורה: ריגל וולפלין
- שיעור 5. איקונולוגיה וזיכרון תרבותי: אסכולת ורבורג
- שיעור 6. איקונוגרפיה ואיקונולוגיה: גומבר'ך ופנופסקי
- שיעור 7. מאיקונולוגיה לסמיוטיקה: בארט
- שיעור 8. אמנות וחברה: נאו מרקסיזם והיסטוריה חברתית של אמנות
- שיעור 9. אמנות וצופים: תיאוריות התקבלות
- שיעור 10. הקאנון והמבט: אמנות, מגדר ומיניות
- שיעור 11. אמנות ו"האחר": פוסט קולוניאליזם
- שיעור 12. מתולדות האמנות לתרבות חזותית

חומר חובה לקריאה:

- ברש, משה. מחשבת האמנות בדורות האחרונים (ירושלים: מוסד ביאליק, 1984)
- Hatt, Michael and Charlotte Klonk, eds. *Art History: A Critical Introduction to Its Methods* (Manchester: Manchester University Press, 2006)
- Smith, Paul and Carolyn Wilde, Eds. *A Companion to Art Theory* (Oxford: Wiley Blackwell, 2007)

חומר לקריאה נוספת:

- אדורנו, תיאודור ומקס הורקהיימר. "ביקורת תרבות והחברה." אסכולת פרנקפורט: מבחר (תרגום: דוד ארן). תל-אביב, תשמ"ג, עמ' 141-157.
- בארת, רולאן. מות המחבר (תרגום: דרור משעני). תל אביב, 2005.
- בארת, רולאן. יסודות בסמיולוגיה (תרגום: אבנר להב). תל-אביב, 2006.
- בורדייה, פייר. השליטה הגברית (תרגום: אבנר להב). תל-אביב, 2007.
- בנימין, ולטר. יצירת האמנות בעידן השעתוק הטכני. תל-אביב, 1983.
- גומבריק, ארנסט. אמנות ואשליה: הפסיכולוגיה של הייצוג התמונתי (תרגום: דפנה לוי). ירושלים, 1985.
- גומבריק, ארנסט. סוס-עץ או שורשי הצורה האמנותית (תרגום: ברוריה בן ברוך). תל-אביב, 1983.
- גור-זאב, אילן. אסכולת פרנקפורט וההיסטוריה של הפסימיזם. תל-אביב, 1996, עמודים 61-87.
- ג'יימסון, פרדריק. הלא-מודע הפוליטי: על פרשנות הטקסט הספרותי כמעשה חברתי סימבולי (תרגום: חנה סוקר-שווגר). תל-אביב, 2004.
- היידגר, מרטין. מקורו של מעשה האמנות (תרגום: שלמה צמח). ירושלים, 1968.
- ואסארי, ג'ורג'ו. חיי הציירים, הפסלים והאדריכלים הדגולים ביותר. ירושלים: ביאליק, 1996.
- וולפלין, היינריך. מושגי יסוד בתולדות האמנות, ירושלים: ביאליק, 1989.
- יאנג, רוברט. פוסט-קולוניאליזם: מבוא (תרגום: תמי אילון-אורטל). תל-אביב, 2008.
- מוזס, סטפן. ולטר בנימין ורוח המודרניות. תל-אביב, 2003.
- נוריס, כריסטופר. דקונסטרוקציה: להלכה ולמעשה (תרגום: צבי מרמלשטיין). תל-אביב, 1988.
- סונטאג, סוזן, "נגד פרשנות", המדרשה 12, סתיו 2009, 29-40.
- עומר, מרדכי (עורך). מאייר שפירו: מבחר מאמרים בתולדות האמנות. תל-אביב: אוניברסיטת תל אביב, 2003.
- פרויד, זיגמונד. מעשה היצירה בראי הפסיכואנליזה ומסות אחרות. תל-אביב, 1997.
- צוקרמן, משה. פרקים בסוציולוגיה של האמנות. תל-אביב, 1996.
- קרייטלר, הנס ושלומית קרייטלר. פסיכולוגיה של האמנויות (תרגום: מרים רון-בכר). תל-אביב, 1980.
- רנסייר, ז'אק. חלוקת החושי האסתטי והפוליטי (תרגום: שי רוז'נסקי). תל-אביב, 2008.

Ann Holly, Michael. *Panofsky and the Foundations of Art History*. Ithaca: Cornell University Press, 1987.

Danto, Arthur. "The Artworld," in Alex Neill and Aaron Ridley (eds.). *The Philosophy of Art*. Boston, 1995, pp. 201-212.

Goodman, Nelson. *Languages of Art*. Indianapolis. 1976, Chapter 6.

Greenberg, Clement. "Modernist Painting," in Alex Neill and Aaron Ridley (eds.). *The*

-
- Philosophy of Art. Boston, 1995, pp. 110-116.
- Kocur, Zoya and Simon Leung. *Theory in Contemporary Art Since 1945*. Malden, Massachusetts, 2005.
- Margolis, J. (ed.). *Philosophy Looks at the Arts*. Philadelphia, 1987.
- McLuhan, Marshal and Quentin Fiore. *The Medium is the Message: An Inventory of effects*. San-Francisco, 1967.
- Nochlin, Linda. "Why Have there been no Great Women Artists?" in *Women, Art and Power and other essays*, London, 1988, pp. 147-158.
- Preziosi, Donald. *The Art of Art History: Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Sontag, Susan. "Against Interpretation," in Alex Neill and Aaron Ridley (eds.). *The Philosophy of Art*. Boston, 1995, pp. 457-465.
- Wallis, Brian (ed.). *Art after Modernism: Rethinking Representation*. New York, 1999.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
20 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 30 %

מידע נוסף / הערות: